

Świat prehistoryczny, świat starożytny

Historia

Świat prehistoryczny, świat starożytny

Narzędzia: ArcGIS Online

Materiały (dane): Dostarczone wraz z lekcją

Cel: Zapoznanie się z możliwościami wykorzystania narzędzi systemów informacji geograficznej (GIS) podczas realizacji zajęć z historii.

Źródła:

- 1) ESRI data&maps
- 2) Źródło lokalizacji obiektów: <https://pleiades.stoa.org/downloads>

1. Wstęp

Systemy informacji geograficznej (ang. *GIS, Geographic Information System*) są narzędziem używanym codziennie przez tysiące specjalistów na całym świecie. Pozwalają one na gromadzenie, analizowanie i prezentację danych przestrzennych, czyli informacji, które możemy przypisać do określonej lokalizacji na kuli ziemskiej. Analitycy GIS eksplorują dane przestrzenne wykorzystując zaawansowane narzędzia. GIS może być jednak używany przez wszystkich i ta lekcja ma na celu wykorzystanie prostych narzędzi systemów informacji geograficznej do prezentacji zagadnień poruszanych podczas lekcji historii.

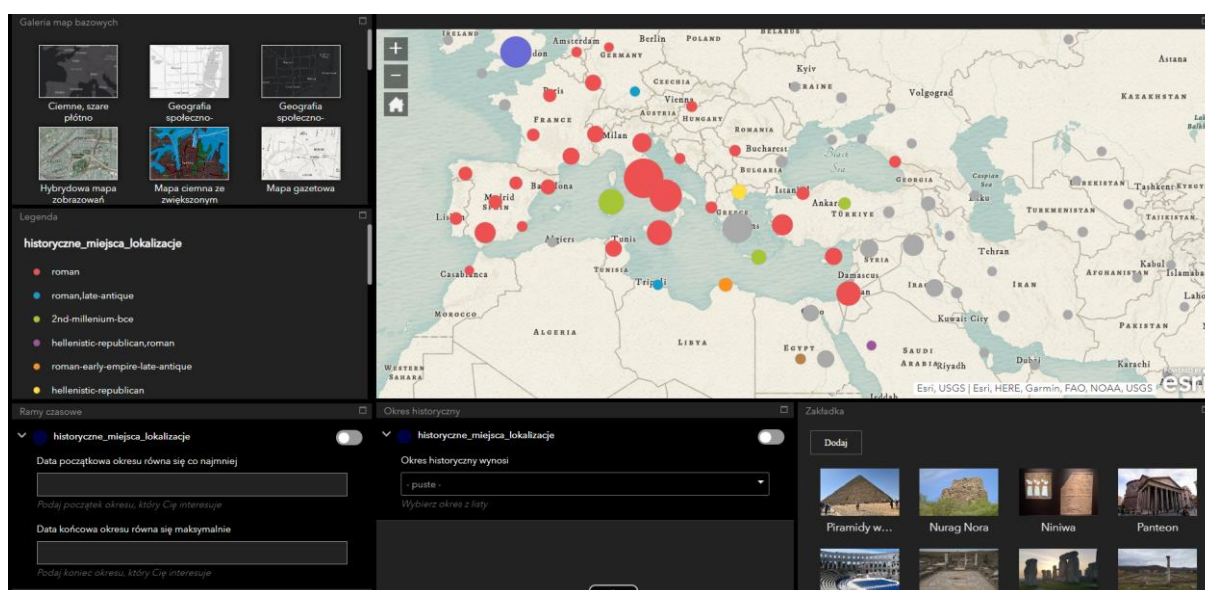
Świat prehistoryczny, świat starożytny

2. Zadania

1. Wejdź na stronę portalu ArcGIS Online znajdującą się pod adresem: www.arcgis.com.
2. Zaloguj się na swoje konto ArcGIS Online w subskrypcji szkolnej, wybierając przycisk **Zaloguj się** w prawym górnym rogu.
3. Otwórz aplikację dostępną pod adresem <https://arcg.is/j8eae0> w serwisie ArcGIS Online.

Wskazówka: Obsługę serwisu ArcGIS Online znajdziesz w naszym zasobie w lekcji pt. „[Mapa cyfrowa, czyli mapa na komputerze](#)” oraz na filmie instruktażowym: „[Nawigacja i pomiar na mapie](#)”.

4. Zapoznaj się z wyświetlaną na ekranie aplikacją. Zawiera ona sześć okien: jedno okno z mapą oraz pięć z tzw. widżetami. Użyj myszy, aby zmienić skalę (przy użyciu scrolla lub przycisków „+” i „-” znajdujących się w lewym górnym rogu mapy) i zasięg przestrzenny wyświetlanej mapy.

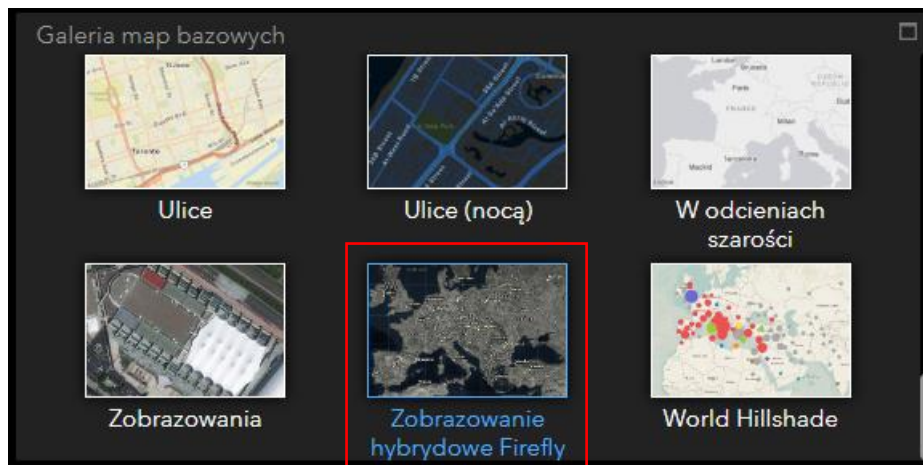

5. Zapoznaj się z pierwszym widżetem „**Galeria map bazowych**”.

Wskazówka: Za pomocą tego widżetu możesz przełączyć mapę stanowiącą podkład np. na zobrazowania - tak, aby zobaczyć, co obecnie znajduje się w miejscu dawnych budowli i obiektów zbudowanych w czasach prehistorycznych, starożytnych lub w czasach bizantyjskich.

Świat prehistoryczny, świat starożytny

6. Zmień mapę bazową na „Zobrazowanie hybrydowe Firefly” :

7. Sprawdź, co znajduje się w legendzie (widżet poniżej Galerii map bazowych).

Zadanie 1: Wymień państwa w których znajdują się zabytki z następujących okresów:

1) Cywilizacji minojskiej (2nd-millennium-bce; middleminoan)

Odpowiedź:

2) Cesarstwa rzymskiego (Roman-early-empire-late-antique)

Odpowiedź:

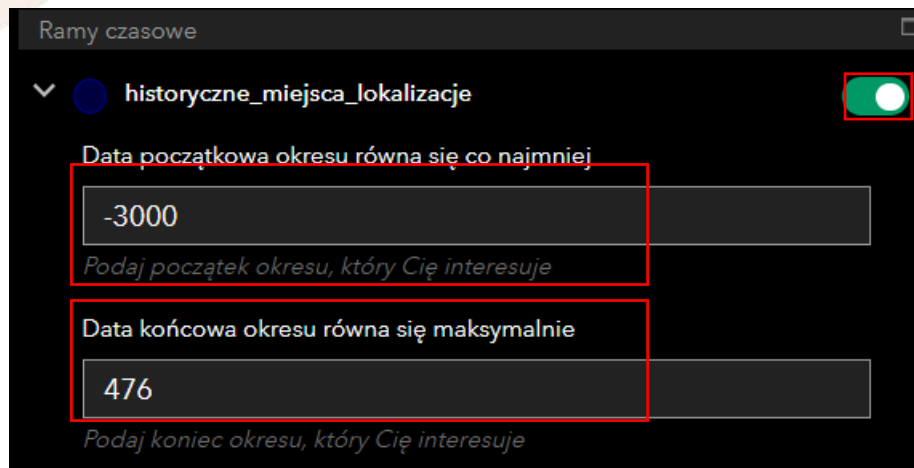
3) Starożytnej cywilizacji greckiej (Hellenistic-republican)

Odpowiedź:

8. Zapoznaj się z funkcjonowaniem widżetu „**Ramy czasowe**”. Utwórz filtr, za pomocą którego wyświetlisz tylko obiekty, które pochodzą z czasów starożytnych.

Uwaga: W związku z tym, że ustalenie daty zarówno początku, jak i końca epoki starożytności, jest dyskusyjne, przyjmij za początek rok 3000 (orientacyjny czas opracowania pisma klinowego przez Sumerów), zaś jako koniec – rok 476 n.e. (upadek Cesarstwa Zachodniorzymskiego). Gdy wpisujesz lata p.n.e., przed wartością wpisz symbol „-”. Po wprowadzeniu ram czasowych zaznacz suwak obok filtru „Ramy czasowe”.

Świat prehistoryczny, świat starożytny

Zadanie 2: Korzystając z filtra wymień państwa/regiony, w których znajduje się najwięcej obiektów z epok:

1) Brązu (3000-1200 p.n.e.)

Odpowiedź:

2) Żelaza (500 p.n.e. – 1200 n.e.)

Odpowiedź:

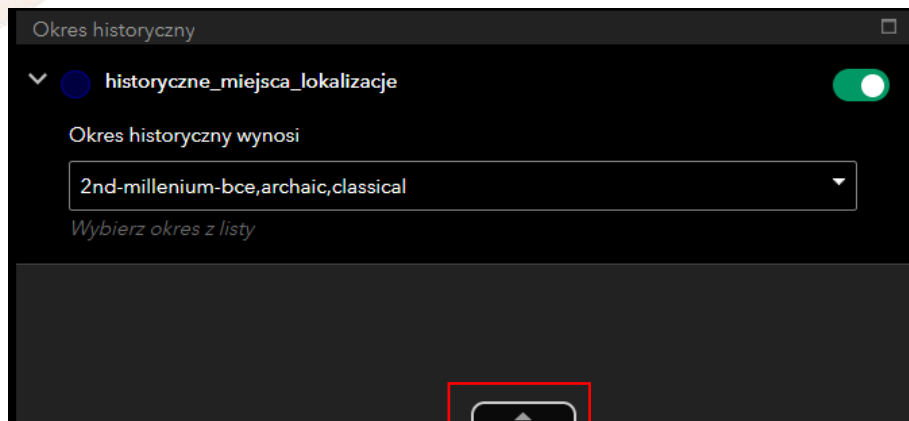
9. Po wykonaniu zadania wyłącz filtr, przetącając przycisk .

10. Zapoznaj się z kolejnym widżetem - „Okres historyczny”, który znajduje się w dolnej części aplikacji.

11. Wybierz z listy kolejno „4-th-millennium-bce” (4 tysiąclecie p.n.e.), „3-rd-millennium-bce” (3 tysiąclecie p.n.e.) oraz „2nd-millennium-bce” (2 tysiąclecie p.n.e.), stosując filtr na mapie – włączając przycisk .

12. Rozwiń tabelę atrybutów warstwy za pomocą suwaka u dołu aplikacji. Możesz przybliżyć do wybranego obiektu korzystając z funkcji „Powiększ do” w tabeli atrybutów.

Świat prehistoryczny, świat starożytny

Uwaga: Pamiętaj, aby funkcja „Filtrowanie według zasięgu mapy” nie była zaznaczona!

featureType	locationPrecision	maxDate	minDate	timePeriodsKeys	title
settlement	precise	-330	-2 000	2nd-millenium-bce,archaic,classical	OSM location of Sito Archeologico di Monte San Mauro
settlement	precise	-330	-2 000	2nd-millenium-bce,archaic,classical	location of Le Sparne archaeological area

Zadanie 3: Przyporządkuj każdemu z wymienionych tysiącleci najczęściej występujące typy obiektów: **kurhan** (Tumulus), **pomnik** (Monument), **osada** (Settlement), **cmentarzysko** (Cemetery), **grobowiec** (Tomb), **twierdza** (Fort), **nurag** (Nuraghe), **świątynia** (Sanctuary, Temple), **willa** (Vila).

Wskazówka: Skorzystaj z atrybutu „featureType” w tabeli atrybutów do każdego z badanych okresów.

Odpowiedź:

4 tysiąclecie p.n.e.:

3 tysiąclecie p.n.e.:

2 tysiąclecie p.n.e.:

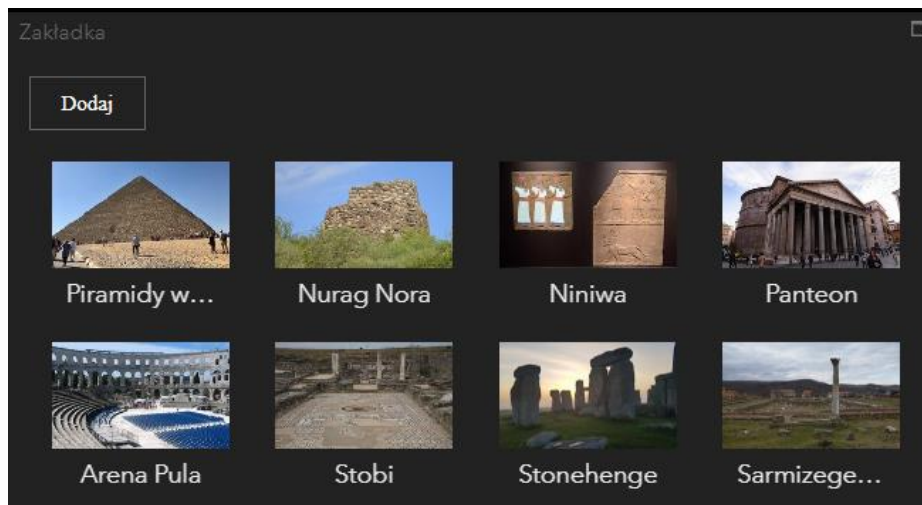
Zadanie 4: Która z warstw społecznych mieszkała w willach? Plebejusze czy patrycjusze? Której z cywilizacji dotyczą wymienione wyżej pojęcia?

Odpowiedź:

13. Przejdź do ostatniego widżetu „**Zakładka**”. Znajduje się w nim jedenaście obiektów pochodzących ze starożytności oraz jeden ze średniowiecza.

Świat prehistoryczny, świat starożytny

Wskazówka: Po kliknięciu w zdjęcie prezentujące dany obiekt, widok mapy zostaje powiększony do najbliższego otoczenia obiektu. Więcej o korzystaniu z zakładek można dowiedzieć się z filmu instruktażowego „[Tworzenie zakładek przestrzennych](#)”.

Zadanie 5: Który z obiektów został wybudowany w średniowieczu?

Odpowiedź:

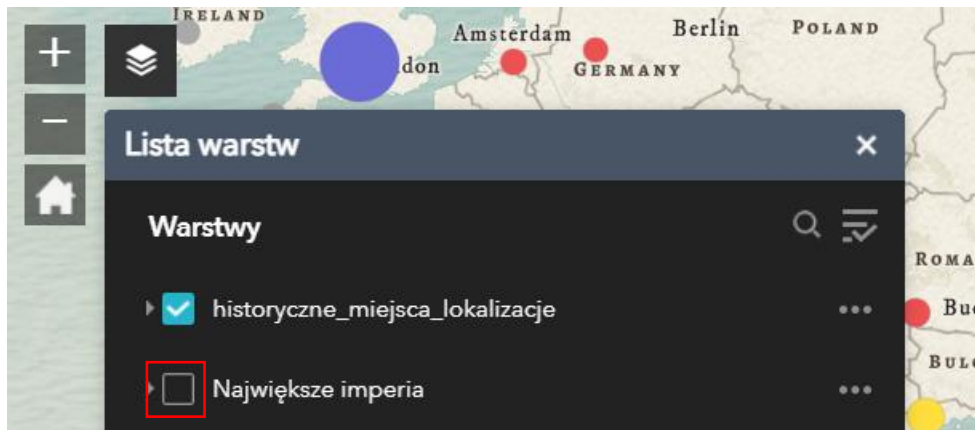
Zadanie 6: Na terytorium których państw znajdują się obecnie obiekty z zakładek?

Odpowiedź:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)
- 9)
- 10)
- 11)
- 12)

Świat prehistoryczny, świat starożytny

14. Włącz widoczność warstwy „**Największe imperia**”, zaznaczając kwadrat obok nazwy warstwy.

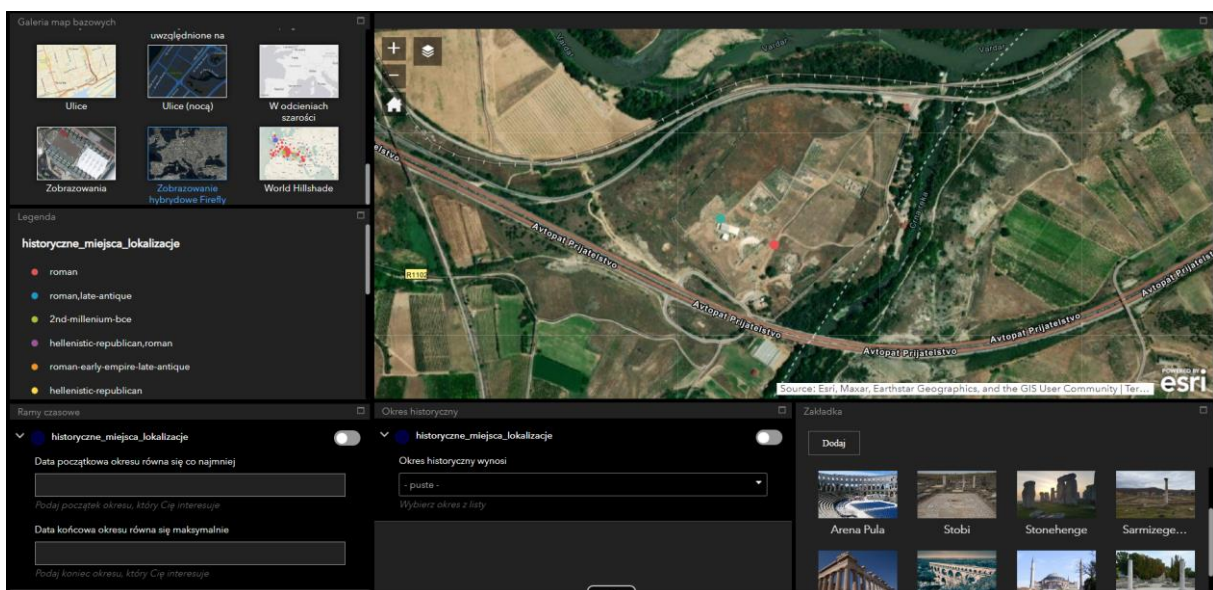
Zadanie 7: Które z trzech wielkich imperiów zaznaczonych na mapie jest najstarsze? Które z nich zajmowało największą powierzchnię?

Odpowiedź:

15. Wyłącz widok warstwy „**Największe imperia**”. Obejrzyj, jak wygląda obecnie otoczenie następujących obiektów:

- Stobi
- Aquincum
- Sarmizegetusa

Wskazówka: Skorzystaj z mapy bazowej „**Zobrazowanie hybrydowe Firefly**”.

Świat prehistoryczny, świat starożytny

Zadanie 8: Co sądzisz na temat zagospodarowania przestrzeni wokół wymienionych obiektów? Czy widzisz jakieś plusy takiego stanu rzeczy? Przedyskutuj w grupie.

Dziękujemy za skorzystanie z naszych materiałów.

Zespół Edukacji Esri Polska Sp. z o.o.

OBSERWUJ NAS

Platforma edukacyjna

Facebook

Grupa nauczycieli

Historia